

૧૧૭૭૬

કુંવારાંકાની

અને નવા પહેલ
મિલેની સુંદરી.
“લટકાળી લલિતા.”

152

કિંમત

બે આના.

“ લલિત કાન્ત ”

(સર્વ હક પ્રસિદ્ધ જાએ છપાવી સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

પાને ૧ લી

સંન ૧૯૨૨

ગુજરાતી વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોમ્પોઝિટ-સંગ્રહ
૧૧ ૭ ૭૬

મુદ્રક—નરવરલાલ શંકરલાલ મહેતા.

વિવેકાનંદ મુદ્રણાલય ન્યુ રોડ, ખાડીયા—અમદાવાદ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા :—

કાર્યેન્ટર મનહર એમ. એ.

અમદાવાદ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૭૭૬ વર્ગીક

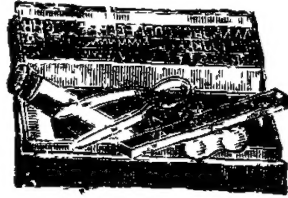
પુસ્તકનું નામ ડુંગરોનાં ડાંગરો

વિષય ૬-૧૩

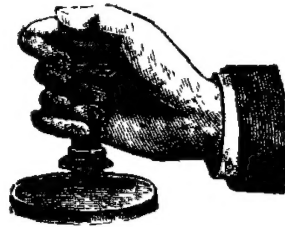
[સ્થાપિત ૧૯૨૦]

મમે તેવા નામનો
ચાલુ ગ્રાળ
સાધકના લાંબ
ગ્રાળ, ચારસા તથા
ફેન્સી ડીઝાઇનના
રબ્બર સ્ટામ્પ
તથા મમે તે
નામની સીગને-
ચર બનાવી
આપનાર.

રબ્બર ટાઇપ બોક્ષ.

અમારે ત્યાં રબ્બર સ્ટામ્પને લગતો દરેક નતનો સામાન,
રબ્બર ટાઇપની બોક્ષો ભારે તેમજ હલકી કીકાયત ભાવે મળશે તે
ઉપરાંત ઓશીસ વર્ડ પ્રિન્ટરની બાર સીક્કાની બોક્ષો અને રબ્બર
સ્ટામ્પની ચેડો તથા સ્ટામ્પની શાહી પા ઓસથી બે ઓસ સુધી
છુટક તેમજ જ્યાબાંધ તૈયાર મળશે.

લાખની પીતલની સીલો, સીપાઈના પીતલના ને જરમન સી-
લવરના પટા, નામના પીતલના બોર્ડ વુડકટ, હલેકટો ને સ્ટીલની
ડાઠ પંચ, કાપડ ઉપર મારવાની છાપો, સાબુ બનાવવાની ડાઠ
વિગેરે બનાવી આપનાર. ને માલ વી.પી.થી મોકલવામાં આવશે.
બહારમાનના ઓર્ડર ઉપર પુરવું કયાન આપવામાં આવશે.

લખો યા મળો :-

એમ. પી. બટની કંપની.

પાનકોર નાકો—અમદાવાદ.

સ્વતંત્રતાનો સિતારો

યાને

મેટ્રીકનું પરિણામ.

આસરે છેલ્લા આઠ વરસથી, જુદી હું પોતે રહું છું;
બાપ હયાત છતાં પણ હું તો, બાપ થકી જુદી રહું છું.
પિતા ગયા મુજને ઉપાડી, મોટર કેરી તો અંદર;
માત તારી જોડેના રહેતી, એવું કીધું તું અંદર,
માત તાહરી ખરાબ ચાલતી, એવું કીધું નહોતું કદી;

વધુ માટે વાંચો.

ગ્રાહકોને સૂચના આપવામાં આવે છે કે જે આ
ચોપડીના આગળથી ગ્રાહક થશે તેને બે આને આપવામાં
આવશે અને તેઓના નામ છુકમાં કાયમ રાખવામાં આવશે.

છુટક નક્કલ ૧ ની કો. રા. ૦-૪-૦ આગળથી ગ્રાહક
થનારે અઢી આનાની ટીકીટ બીડવી.

લખો,

એજન્ટ.

માણુકલાલ કે એન્ડ કો.

પાનકોર નાકા-અમદાવાદ.

ગંગા કિનારે ગામજ સુંદર,
રાજનગર રાખ્યું છે નામ;
પાસે સુંદર ખાગજ આવ્યો,
શોભા જેની સ્વર્ગ સમાન.

જતાં ખાગની અંદર મુજને,
દ્રશ્ય જેવામાં આવ્યું એક;
અસર થઈ મુજને પણ તેની,
ચઢી ગયું મુજને પણ ઘેન.

જુવાનીમાં ભર આવેલો ત્યાં,
યુવાન બેઠેલો તો એક;

આવવાની રાહ જોતો હશે કોઈની;
એવી નહિ પડી સમજ. ૩

વીચાર માંહી ગ્રસ્થ થયેલો,
દીકો તો મેં તેને ત્યાંય;
કસાક માંહી યુવાન બાળા,
આવેલી મેં દીકી ત્યાંય. ૪

ભેદ જાણવાની ખાતર છું,
બેઠો તો તેની સામે;
કામને વશ થયેલી બાળા,
આવી બેઠી તેની પાસે. ૫

હશે કેળવાયેલી બાળા,
એવું નહિ પહેલાં જાણ્યું;
બોલવા ચાલવા ઉપરથી,
કેળવાયેલી છે જાણ્યું. ૬

“ પ્રિય ચાલોને અહીં કેમ બેઠા,
રાહ તમારી જોઉં છું;
ગાડીમાંથી આખરે ઉતરી,
થાકીને અહીં આવી છું. ” ૭

પરિચિત શબ્દો શુણીને,
 યુવાન તે ત્યાં ચોકાયે;
 પાસુ ફેરવતાની સાથે,
 હસ્ત નારીનો દેખાયો.

૮

પ્રિય વાંચકો તે યુવાન પોતાને જાણીતો અવાજ સાં-
 લળી ચોકયો તો ખરો, પણ સ્ત્રીનો હાથ દેખાવાથી તેના
 સામે જોઈ બોલી ઉઠ્યો.

“ રાહ તમારી જોવા માટે,
 હું કલાકથી અહીં બેઠો છું !
 વિચાર માંને વિચારમાં,
 કલાક પછી હું નીરખું છું !

૯

જોઈ મુંખડું આજે તમારું,
 આનંદ કંઈ મુજને થાયે !
 નીરખતાની સાથે તમને,
 બહાલ થણું ઉપજી આવે ? ”

૧૦

“ બહાલ તણી વાતો કરવાને,
 ટાઇમ નથી મુજને અહીંયાં !

ઉઠા જલદી સાથમાં જઈએ,
ગાડી રાહ જુવે છે ત્યાં ! ૧૧

જહા તણી સૌ વાત આપણી,
બેસી કરજું ગાડી માંય !
સખી માહરી ત્યાં બેઠી છે,
જેતી હશે તે આપણી રાહ ! ” ૧૨

ઉઠી ચાલ્યા તેઓ ત્યાંથી,
લઈ હાથને હાથની માંય;
હું પણ તેઓ પાછળ ચાલ્યો,
લાગી નહીં મુજને કંઈ વાર ? ૧૩

ભેદ સહુ આ જોવા માટે,
હું ગાડી પાછળ લાગુજ થયો;
ગાડીની પાછળ સીટ હતી,
તેની ઉપર ઝટ બેસી ગયો ! ૧૪

x   x   x   x   x   x

પ્રેમ મહીં તે અંધ થયેલા,
પાછળ નવ કાંઈ જુએ;

એક એકની સાથે થયાર્થી,
મઝા મન માની ભોગવે. ૧૫

વાત કરતાં કરતાં છંછેડી,
તેવો એ નિશાળ તણી;
“ હવે આવીશ હું થોડા વખતમાં,
આપ તણી નિશાળ મહીં. ” ૧૬

વખત હવે બહુ થોડો બાકી,
તેથી હું તમને કહું છું;
એક એકને મળવા માટે,
હાથ મહીં તાળી આપી. ૧૭

“ ગુડ બાય ગુડબાય થેંકયુ ડીયર,
આઈ સેલ મીટયુ ટુમોરો ! ”
એમ કહેથી સાથે રહેવા,
વખત હવે ટુંકજ થયો. ૧૮

અહાહા ! હા !! શું પ્રેમની કારમી કારકીદી !
પણકમાં આહીં ? પણકમાં તહીં ? ? એમ ઠેર ઠેર બમા-
વનાર એક પ્રેમજ છે ! પ્રેમની ખુબી, ન્યારીજ છે ! ?

ળીજ દીવસનું સવાર થયું યાણ,
 મગજ નહીં કેકાણે છે;
 પ્રેમ ! પ્રેમને પ્રેમજ શબ્દે,
 તેના મગજમાં રમ્યાજ કરે. ૧૯

થવા લાગી મેઘ ગર્જના,
 વિજળીએ દેખાવ દીધો;
 મેઘ રાજ્યે આપ નીશાનીનો,
 ફર ફર અવાજ કીધો. ૨૦

અહાહા ! હા ! ! આશું ? ભાગ્યની લીલા ! જ્યાં
 સ્નેહીઓને, મળવાનો વખત ! જ્યાં પ્રેમી જોડાઓને
 થવાનો અમાગમ ! ત્યાં મેઘ રાજ્યે પોતાનું પરિબળ
 દુનીયાની દરેક વસ્તુઓ ઉપર ખતાવવાની શરૂઆત કરવા
 માંડીને તરતજ :

સમ અશ્વિની લુગામ ઝાલી,
 રથ માંડી ઝટ સ્વાર થયા;
 બળ પોતાનું ખતાવવા ખાતર,
 લીલાઓ કરવા લાગ્યા. ૨૧

લીલા કરતાં કરતાં પોતે,
 ઘોડાઓ ઝટ દોડાવ્યા;
 દ્રશ્ય પૃથ્વી પર દેખાયાથી,
 તરત અશ્વને રોકાવ્યા. ૨૨

નિહાળવા પોતે તો લાગ્યા,
 “શુ” આ ખેલ વિધીનો થાય;”
 પ્રેમીની એ દશા જોવાને,
 તેમનું મન લલચાઈ જાય. ૨૩

પ્રેમ મહીં તે અંધ બનેલો,
 ઝટ વરમાંથી બહાર થયો;
 મેઘ રાજની ફર ફર માંહી,
 પણ નવ તે પાછોજ ફર્યો. ૨૪

ભાગ રહેલો બાકી આનો,
 થોડા વખતમાં પડશે બહાર;
 રસ રહેલો આ વાર્તાનો,
 લખશે અમુક વખતે “લલિત કાન્ત.” ૨૫

(અપૂર્ણ.)

આળસ કરનાર.

સાર બ્રાજ સગ્ને ન જોયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં.

સાર વ્યાગ લગ્ને ન જોયો.

સ્વાર્થ જાતર હિત માટે, બાળ ભવને ખોયો,

મેં બહુ રીતે તપાસતાં, સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

આપી.

ਆਯ ਲਗਨ ਮੇਂ ਕਰੀ, ਫੀਏ ਨਾ ਕੁੱਝ ਸਾਰ,

બાળ મુંડી ખાયજે, તેજન મુર્ખ ગમાર.

પાછળ નીરસ થઈને રાચે, મેં બહુ રીતે તપાસતાં;

સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

બાળ ધન લીધા થયો, નફો મહીંગ જનાર,

કોટી દિન આ જગતમાં, દુઃખ મહી જ રહેનાર.

અર્ચમથી ધર્મને ખોયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં,

સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

બાળ તણાં નાણાં સહ, અંતરમાં જે પુલાય,

અર્ધમનું છે અર્ધમનાં, અંતે તે દુઃખી થાય.

માટે કહું સારમેં આ જ્ઞેયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં,

સાર બાળ લગ્ને ન જોયો.

“ બાળ લગ્ન કરનાર પિતાને ”

કરોના બાળની હત્યા, કરોના કર્મ તો કાળા, અરે નાણાં તણાં મોઢે, દુઃખો તેને વણાં દો છે, પિતા થઈને તમો તેના, અરેરે બહુ સતાવો છે, ભલે નાનો અગર મોટો, તમારે તે નથી સેહવો, પાળો છો પ્રેમથી તેને, નગદ નાણાં પડાવાને, તમારા રકતથી નીપજી, કરોના બાળ લગ્ન તેના, નગદ નાણાં લીધેલાં તે, ઉપરથી દુઃખ તે દેશે, કકડની આંતડી તેની, આખર પસ્તાવું તો પડશે, થઈ કંગાલને કરશે, ભુંડી હાલત મહીં મરશે.	પિતાઓ બાળના શત્રુ; પિતાઓ બાળના શત્રુ તમારા બાળ દોરો છે; પિતાઓ બાળના શત્રુ. દુઃખારા ને દુભાવો છે; પિતાઓ બાળના શત્રુ. કદાપી ખોડમાં કંઈ હો; પિતાઓ બાળના શત્રુ. ભણવો છો વણાં હેતે; પિતાઓ બાળના શત્રુ. નથી કંઈ સુખને દીડાં; પિતાઓ બાળના શત્રુ. તમારા સાથ નહિ આવે; પિતાઓ બાળના શત્રુ. નીશાસા તો વણાં દેશે; પિતાઓ બાળના શત્રુ. રીબાઈ કષ્ટને સેહશે; પિતાઓ બાળના શત્રુ.

કૃપા કર એ પ્રભુ બહાલા !

(ગઝલ.)

બેડીઓ પરતંત્રની કરમાં ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 બળે છે આગ આ દીસમાં ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 સડધઓ તો બહુ કીધી, વળી પ્રાણ ચાહુતી દીધી !
 ખુવારી ધન તણી કીધી ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 નથી હિન્દમાં વફાઈ છે ! જગતમાં બે વફાઈ છે !
 કુસંપની એ ખુરાઈ છે ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 હતા જે વિર નર મોટા ! મળે નહિ પૃથ્વીમાં જોટા !
 પડે વીર નર તણાં તોટા ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 ગરીબને સડો દધને ! ધનીકો દુઃખ બહુ દે છે !
 અહા ! શું ! કામ આદ્યું છે ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !
 કૃપાળુ ઓ કૃપા લાવી ! દયાની વૃષ્ટિ વરસાવો !
 બદલ જે હિન્દનું ભાવી ! કૃપા કર ઓ પ્રભુ બહાસા !

(भनदुरे-कान्त.)

છે ભારત આ તમારું ?

હવે હૃદય વિશાળ કરજો ! હિંદના સંતાન સમજો !
 સૌથી સારો દેશ, તમારો ! હવે હિંદ વિશાળ સમજો !
 રણ ખીજ તમે તો વાવ્યાં ! કાતિલ બાણ પુકાવ્યાં !
 વિર કટારેરે છવાયાં ! ફળ શા, આવ્યા તે સમજો !
 કે, પ્રેમ ખીજ વાવો ! સુંદર મધુર હવાવો !
 હૃદય ! હૃદયથી મીલાવો ! નાહ જીવ જીવો તે સમજો !
 સૃષ્ટિ વિષે રૂપાળું ! છે ભારત આ તમારું !
 સુત, તમે હિન્દના છો ! હિન્દુ મુસલમાન સમજો !

(મનહર-કાન્ત.)

જોઈએ છીએ ! જોઈએ છીએ !! જોઈએ છીએ !!!

આ બુકો વેચવા માટે માણસો તથા એજન્ટો જોઈએ છીએ.

સ્થળો:- મંછારામ એ. કારપેન્ટર,

ડે. હાલગર વાડા-અમદાવાદ.

જળ ભરંતી સુંદરી

યોગાન માંહી બેઠા હતા હમો,
 હીઠી સુંદરી આવતા ત્યાં;
 એટલામાં ચાર વ્યાકૃત કેરી,
 ટોળી આવીને બેઠી ત્યાં ૧

મર્મ વાક્યથી તે ત્યાં બોલી,
 “સુંદરી આવી છે અહીંઆ !”
 બેઠું ભરંતી સુંદરી નીરખી,
 વ્યકિત એક બોલી છે જ્યાં ! ૨

“કેમ સુંદરી ! કેમ આવ્યા છો !
 શું લેવાને આવ્યા છો !
 વદન આપનું કુમળું દીશે છે !
 તેથી નહીં તે લેવાશે ! ૩

આવું સુણીને સુંદરી ત્યાં તો,
 નીચું જોઈ શરમાઈ ગઈ;
 જીવાન કેરી ટોળીએ ત્યાં,
 નીચ સ્વાર્થે મરકરી કરી ! ૪

વધુ વખત આપને રોકવા,
 શકિત મારી નવ દોડે !

તેથી કરી લખું છું ટુંકમાં,
વાંચીને તું સમજી જજે ! ૫

“જીવાની માંહી છકી ગયા છે !
તેથી તમે મરકરી કરો;

માથાની કોઈ મળતા માંહી !
જીવાની ભુલી નાશી જશે ! ૬

મામલો આવો ! ભયંકર જોઈ,
વ્યકિત એક બોલી ઉઠી !
હશે ખબર વાંચકો તમોને ?
વ્યકિત શું ! બોલી ઉઠી ! ૭

શાન્ત થાઓને વાંચક મારા,
ઓળખ આપું હું તેનું !
બેઠું ભરંતી સુંદરી કેરું !
નામ ‘લટકાળી લલિતા’ જ હતું ! ૮

ચાર વ્યકિતનું નામ આપતાં,
ટાઇમ ઘણો મુજને થાયે;
તે છતાં પણ મુખ્ય વ્યકિતનું,
નામ અહીંયા અપાયે છે ! ૯

ઘાસલોટ વાળા બીલ્ડીંગ માંહી,
તે પોતે ભાટે રહેતો !

- નામે પોતે મણિભાઈ છે !
 ગામ મહીં તે કહેવાતો ! ૧૦
 પંદર રૂપીઆ ભાડું આપી !
 મોજ માંહી તો તે રહેતો !
 વધુ માંહી તો નંખર તેનો !
 ત્રણસે તેપન દેખાતો ! ૧૧
 છોડો સઘળો ઝગડો તેનો !
 વાત આંગળે ચલાવો !
 લલિતા પાછળ તેઓ ચાલ્યા !
 મણિભાઈ જે મદમાતો ! ૧૨
 “ હજ્યો ગુલને ખત્તી હજમ છે !
 ઘાસલેટનો હજ્યો તુટ્યો ?
 ભાઈઓ ! મારા સલામ તમને !
 ‘લલિત કાન્ત’ ને નીરખજો ! ૧૩
 લખાણ આટલું ખસ છે જાણી !
 કલમ મારી અચકાઈ ગઈ !
 ભાગ ખીજને ખરીદ કરીને !
 વાંચી લેશો કૃપા કરી. ૧૪

(અપૂર્ણ.)

કેટલોગ બહાર પડી ચુક્યું છે

રજખરના સીકકા બનાવનાર.

ધી ઈન્ડીઆ રજખર સ્ટેમ્પ વર્ક્સ

શાહપુર ગોઝાંસીઆ પોળ—અમદાવાદ.

અમારે ત્યાં ગુજરાતી, હિન્દી, મરાઠી અંગ્રેજી નિઃ
 દરેક જાતના રજખરના સીકકા બને છે, કો, કો
 આશીસોમાં અને દરબાની સ્ટેટોમાં પણ અ
 વપરાય છે કામ સાફ અને : બહાર ધણ
 રવામાં આવે છે, રજખરના આમ
 વાનાં શીલ્પ સીપાઇના પ
 સ્ટેટોઓ બ્લોક તથા ર
 માટે ત્યાંથી મળશે, એક
 બહાર ગામના ઓર્ડર ઉપર
 કેટલોગ માટે ૦-૨-૦ ૫

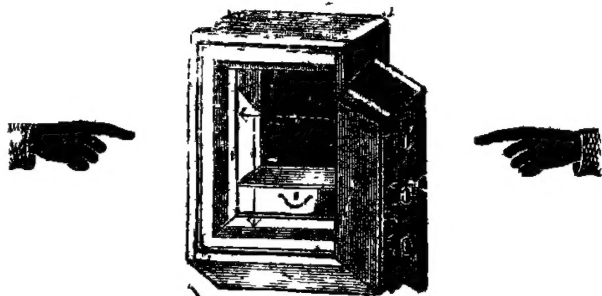
મણી

શાહપુર ગો

આમમાં અમૃતવાસ શું છે ?
ચોર તથા આગથી બચાવનાર તમારો જીવનનો

જીવ
મીત્ર

ફાયર પ્રુફ ટીબેરીઓ

ખોદા - જો તથા તાજા બનાવનાર ઓઈર
કામ બનાવી આપનાર તથા વેચનાર.
નાના માં સાવચેત રહેજો !
ફક્ત આ એક જ છે.

તબાહી થોડા તથા
નશા વપરાય છે. પાકી
ના સર્વે ફીકેટો મોળુદ છે

એન્ડ સન્સ,

અમદાવાદ.

